

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. S.23.0024.N

GROUP S – SOCIAAL SECRETARIAAT, ERKEND SOCIAAL SECRETARIAAT VOOR WERKGEVERS vzw, met zetel te 1000 Brussel, Ursulinenstraat 2, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0407.214.017,

eiseres,

vertegenwoordigd door mr. P■■■■ V■■■■■■■■■■, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 1000 Brussel, ■■■■■■■■■■ waar de eiseres woonplaats kiest,

tegen

1. **ACTUALIC bv**, met zetel te 1180 Ukkel, Kraakbeziënlaan 56, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0834.636.696,

verweester,

2. **D■■■■ G■■■■■■■■■■ bv**, met zetel te 2260 Westerlo, ■■■■ ■■■■ ■■■■ ingeschreven bij de KBO onder het nummer ■■■■■■■■■■

verweester,

3. **GRANT THORNTON BEDRIJFSREVISOREN – REVISEURS D'ENTREPRISES cv**, met zetel te 2600 Antwerpen (Berchem), Uitbreidingstraat 72 bus 7, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0439.814.826,

verweerster,

vertegenwoordigd door mr. W. [REDACTED] D. [REDACTED] advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 1050 Brussel, [REDACTED] waar de verweerster woonplaats kiest,

4. **AUTORITEIT VOOR FINANCIËLE DIENSTEN EN MARKTEN**, openbare instelling met rechtspersoonlijkheid, met zetel te 1000 Brussel, Congresstraat 12-14, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0544.279.965,

verweerster,

5. **NATIONALE BANK VAN BELGIË nv**, met zetel te 1000 Brussel, de Berlaimontlaan 14, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0203.201.340,

verweerster,

vertegenwoordigd door mr. J. [REDACTED] V. [REDACTED], advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 2000 Antwerpen, [REDACTED], waar de verweerster woonplaats kiest,

in aanwezigheid van

W. V. D. S.,

tot gemeen- en bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het arbeidshof te Gent, afdeling Gent, van 27 juni 2022.

Advocaat-generaal H. [REDACTED] V. [REDACTED] heeft op 19 november 2024 een schriftelijke conclusie neergelegd.

Raadsheer Ilse Couwenberg heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal H. V. heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDELEN

De eiseres voert in haar verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

III. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Ontvankelijkheid van het middel

1. De derde verweerster voert een eerste grond van niet-ontvankelijkheid aan: het middel dat niet verduidelijkt hoe of in welke zin de appelrechters het voorwerp van de vorderingen tot vrijwaring wijzigen, is onnauwkeurig.
2. Het middel voert aan dat de appelrechters door de vrijwaringsvorderingen niet ontvankelijk te verklaren bij gebrek aan een voldoende band met de hoofdvordering, hoewel de vorderingen eenzelfde voorwerp betreffen zodat de noodzakelijke juridische band vast staat, ambtshalve het voorwerp van de vrijwaringsvorderingen wijzigen en aldus de in het middel aangevoerde wetsbepalingen schenden.

De grond van niet-ontvankelijkheid moet worden verworpen.

3. De vijfde verweerster voert een eerste grond van niet-ontvankelijkheid aan: het middel kan niet tot cassatie leiden omdat de beslissing van de appelrechters tot afwijzing van de vrijwaringsvorderingen ingesteld tegen de verweerders, naar recht verantwoord blijft op grond van de niet-bekritiseerde redenen dat een band van samenhang is vereist opdat de rechter op de hoofdvordering uitspraak kan doen over een vordering tot gedwongen tussenkomst die niet tot zijn bevoegdheid behoort en dat deze samenhang *in casu* niet voorhanden is.

4. Het onderzoek van de grond van niet-ontvankelijkheid valt niet te onderscheiden van het onderzoek van het middel zelf.

5. De derde en de vijfde verweester voeren een tweede grond van niet-ontvankelijkheid aan: het middel is gericht tegen het feitelijk oordeel dat er geen samenhang is tussen de hoofdvordering van de eiseres ingesteld tegen de tot gemeen- en bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij en de vrijwaringsvorderingen van de eiseres tegen de verweersters.

6. Het onderzoek van de grond van niet-ontvankelijkheid van het middel valt niet te onderscheiden van het onderzoek van het middel zelf.

De grond van niet-ontvankelijkheid moet worden verworpen.

Gegrontheid

7. Krachtens de artikelen 13, 15, eerste lid, en 16, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek is een vordering tot gedwongen tussenkomst een tussenvordering waarbij een partij in een lopend geding een derde in dat geding betreft.

Krachtens artikel 812, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is tussenkomst mogelijk voor elke rechter, ongeacht de vorm van de rechtspleging, zonder dat een reeds bevolen onderzoeksmaatregel afbreuk mag doen aan het recht van verdediging van de derde.

Krachtens artikel 564 Gerechtelijk Wetboek neemt de rechter voor wie het geding loopt, kennis van de vordering tot tussenkomst.

Krachtens artikel 17, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is een vordering in rechte niet ontvankelijk ingeval de eiser die ze instelt geen belang erbij heeft.

Artikel 18 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het belang een reeds verkregen en dadelijk belang moet zijn.

8. Uit voormelde bepalingen volgt dat de rechter bij wie een vordering aanhangig is gemaakt, in de regel bevoegd is om kennis te nemen van een vordering tot vrijwaring, ook wanneer deze tussenvordering tot de bevoegdheid van een andere rechter behoort op voorwaarde dat tussen beide vorderingen een voldoende nauwe band bestaat.

De rechter beoordeelt het bestaan dan wel het ontbreken van een voldoende nauwe dergelijke band tussen de hoofdvordering en de vordering tot vrijwaring. Hij kan het bestaan ervan evenwel niet afwijzen op de enkele grond dat de grondslag van de vorderingen verschilt en de vordering tot vrijwaring, anders dan de hoofdvordering, aldus niet tot zijn bevoegdheid behoort.

9. De appelrechters stellen vast en oordelen dat:

- de tot gemeen- en bindendverklaring opgeroepen partij bij verzoekschrift op tegenspraak vorderde om de eiseres te veroordelen tot het betalen van diverse bedragen, overeenstemmend met de verworven prestaties uit drie groepsverzekeringsplannen;
- de eiseres vervolgens de verweerders heeft gedagvaard in gedwongen tussenkomst waarbij zij vorderde om deze partijen te veroordelen om haar te vrijwaren voor alle bedragen waartoe zij zou worden veroordeeld;
- aangezien de verweerders niet werden gedagvaard voor hun “natuurlijke rechter”, een voldoende nauwe band moet bestaan tussen de hoofdvordering en de tussenvordering, wat inhoudt dat enkel derden die later derdenverzet zouden kunnen instellen tegen de beslissing over de hoofdvordering, tot tussenkomst kunnen worden gedagvaard;
- niet wordt ingezien waar er “samenhang” kan zijn tussen, enerzijds, de vordering van de werknemer tegen de werkgever tot nakoming van zijn verbintenissen die hetzij uit de arbeidsovereenkomst voortvloeien hetzij het gevolg zijn van de wettelijke regeling in de Wet Aanvullende Pensioenen en, anderzijds, de vordering van de werkgever tegen rechtspersonen – geheel vreemd aan de arbeidsovereenkomst en zelfs aan de groepsverzekeringsovereenkomst – waarvan hij voorhoudt dat zij hem op grond van de regel van de extra-contractuele aansprakelijkheid moeten vergoeden voor de schade die hij lijdt door het “quasi”-faillissement van zijn groepsverzekeraar;
- het gegeven dat de eiseres een dergelijke vordering tegen een of meer van die derden kan instellen, niet volstaat “*om de arbeidsgerechten ook met de beoordeling van een dergelijke vordering te kunnen belasten (ook letterlijk)*”;

- het beschikken over een “belang” om een dergelijke hoofdvordering in te stellen, niet volstaat om tot het bestaan van “samenhang”, en het aanwezig zijn van een voldoende belang bij het instellen van de tussenvordering, te kunnen besluiten.

De appelrechters die met deze redenen oordelen dat de vorderingen tot vrijwaring ingesteld tegen de verweerders bij gebrek aan een voldoende nauwe band met de hoofdvordering niet ontvankelijk zijn, verantwoorden hun beslissing niet naar recht.

Het middel is gegrond.

Dictum

Het Hof,

Vernietigt het bestreden arrest in zoverre het uitspraak doet over de vorderingen tot vrijwaring ingesteld tegen de verweerders en over de hieraan verbonden kosten.

Verklaart het arrest bindend ten aanzien van de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het gedeeltelijk vernietigde arrest.

Houdt de kosten aan en laat de beslissing daaromtrent aan de feitenrechter over.

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het arbeidshof te Brussel.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, derde kamer, samengesteld uit sectievoorzitter K■■■ M■■■■■■■■■■, als voorzitter, en de raadsheren I■■■ C■■■■■■■■■■ S■■■ M■■■■■■■■■■, B■■■ L■■■■■■■■■■ en A■■■ De W■■■ en in openbare rechtszitting van 13 januari 2025 uitgesproken door sectievoorzitter K■■■ M■■■■■■■■■■, in aanwezigheid van advocaat-generaal H■■■ V■■■■■■■■■■, met bijstand van griffier W■■■ V■■■■■■■■■■

W. V [REDACTED]

A. De W [REDACTED]

B. L [REDACTED]

S. M [REDACTED]

I. C [REDACTED]

K. M [REDACTED]

VOORZIENING IN CASSATIE

VOOR : De vereniging zonder winstoogmerk **Group S – Sociaal Secretariaat**, met zetel, voorheen te 1060 Sint-Gillis, Fonsnylaan 40, thans te 1000 Brussel, [REDACTED] met ondernemingsnummer 0407.214.017,

Eiseres tot cassatie, bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. F [REDACTED] V [REDACTED], ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie, kantoor houdende te 1000 Brussel, [REDACTED] wie keuze van woonplaats wordt gedaan,

TEGEN : 1. De besloten vennootschap **Actualic**, met zetel te 1180 Ukkel, Kraakbeziënlaan 56, met ondernemingsnummer 0834.636.696,

2. De besloten vennootschap **D [REDACTED] G [REDACTED]**, met zetel te 2260 Westerlo, [REDACTED] met ondernemingsnummer 0894.566.365,

3. De coöperatieve vennootschap **G [REDACTED] T [REDACTED] Bedrijfsrevisoren – Réviseurs d'entreprises**, met zetel te 2600 Berchem, [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] met ondernemingsnummer 0439.814.826,

4. De **Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten**, openbare instelling met rechtspersoonlijkheid, met zetel te 1000 Brussel, Congresstraat 12-14, met ondernemingsnummer 0544.279.965,

5. De naamloze vennootschap **Nationale Bank van België**, met zetel te 1000 Brussel, [REDACTED], met ondernemingsnummer 0203.201.340,

Verweerders in cassatie,

IN TEGENWOORDIGHEID VAN:

De heer **W. V. d. S.**,

In gemeen- en bindendverklaring van het tussen te komen arrest opgeroepen partij,

*

Aan Mevrouw de Eerste Voorzitter en Voorzitter, de Dames en Heren Raadsheren, leden van het Hof van Cassatie,

Hooggeachte Dames en Heren,

Eiseres tot cassatie heeft de eer het arrest, gewezen op 27 juni 2022 door de tweede kamer van het Arbeidshof te Gent, afdeling Gent (2021/AG/54), aan het toezicht van Uw Hof te onderwerpen.

FEITEN EN PROCEDUREVOORGAANDEN

De procedure werd opgestart op initiatief van dhr. W. V. d. S. die op 1 maart 1976 in dienst trad van de vzw Compensatiekas voor Maatschappelijke Werken (CMW), rechtsvoorganger van Group S – Sociaal secretariaat vzw.

CMW sloot met ingang van 1 januari 1991 bij APRA Leven en RVS Verzekeringen een groepsverzekering af van het type 'Vaste prestaties' of 'Te bereiken doel'.

Met ingang van 1 januari 1995 werd de formule van dit plan gewijzigd, zonder dat de aard van de verzekering veranderde. APRA Leven bleef als enige verzekeraar over. De groepsverzekering en het groepsverzekeringsreglement werden met ingang van 1 januari 1998 aangevuld met een verzekering van het type 'vaste bijdragen'.

Met ingang van 1 januari 2002 werd er overgeschakeld van een groepsverzekering van het type 'Vaste prestaties' naar een groepsverzekering van het type 'Vaste bijdragen'. Zowel werkgever als werknemer dienden bijdragen te betalen.

De groepsverzekeringsplannen bij APRA Leven werden per 31 december 2006 gesloten.

De vzw Arenberg Sociaal Secretariaat, rechtsopvolger van CMW, sloot daarop een nieuwe groepsverzekeringsovereenkomst af bij AGF Belgium, thans Allianz Belgium. De reserves die werden opgebouwd in de periode van 1 januari 1991 tot 31 december 2006 bleven bij APRA Leven.

Op 1 oktober 2009 werd de arbeidsovereenkomst van dhr. V. d. S. overgenomen door Group S met behoud van de uit de arbeidsovereenkomst voortvloeiende rechten, waaronder de rechten in de aanvullende pensioenplannen bij APRA Leven.

Bij brief van 4 maart 2011 gaf de CBFA aan APRA Leven kennis van haar beslissing om haar erkenning als verzekeraar in te trekken.

Deze beslissing had automatisch tot gevolg dat de vennootschap in vereffening werd gesteld.

Dhr. V. d. S. ontving van APRA Leven vijf pensioenfiches, opgemaakt op 1 januari 2011, met een overzicht van de verworven reserves en verworven prestaties.

Op 20 november 2012 diende hij een aangifte van schuldvordering in bij de vereffenaars voor “minstens” 79.740,51 €.

Begin 2013 ontving hij vanwege de vereffenaars melding van een betaald voorschot van 20 %, overgemaakt aan Allianz Belgium nv, waarop er nog een vordering van 64.576,65 € overbleef.

Bij brief van 7 september 2016 werd de arbeidsovereenkomst van dhr. V. d. S. beëindigd. De opzeggingstermijn van 26 weken ving aan op 12 september 2016. Op 6 januari 2017 bereikte hij de pensioengerechtigde leeftijd.

Op 22 november 2017 werd APRA Leven in gebreke gesteld het nog niet uitgekeerde pensioenkapitaal te betalen.

Aangezien hij het aanvullend pensioen dat hij had opgebouwd bij APRA Leven niet ontving, richtte dhr. V. d. S. zich bij verzoekschrift van 27 februari 2019 tot de Arbeidsrechtbank Gent, afdeling Gent, teneinde van Group S de betaling te bekomen van de bedragen overeenstemmende met de verworven prestaties uit de drie groepsverzekeringsplannen.

Group S dagvaardde daarop APRA Leven in vereffening, de bvba Actualic, de bvba D■■■■ G■■■■ de Belgische Staat in de persoon van de Minister van pensioenen, de cvba G■■■■ T■■■■

bedrijfsrevisoren, de openbare instelling Autoriteit voor financiële diensten en markten en de nv Nationale Bank van België in gedwongen tussenkomst en vrijwaring.

Bij vonnis van 10 december 2020 verklaarde de Arbeidsrechtbank Gent, afdeling Gent, de vordering van dhr. V. d. S. ten aanzien van Group S ontvankelijk en in volgende mate gegrond. De rechtbank:

- veroordeelde Group S om binnen de maand na het vonnis aan dhr. V. d. S., al dan niet via een door Group S gekozen verzekeraar met betrekking tot de groepsverzekeringsreglementen I en II (met uitsluiting van de éénmalige anciënniteitspremie) een bedrag aan of overeenstemmend met de verworven prestaties, voorlopig en provisioneel begroot op 64.576,65 €, te doen toekomen en met betrekking tot het groepsverzekeringsreglement III (met inbegrip van de éénmalige anciënniteitspremie) een bedrag aan of overeenstemmend met de verworven reserves, voorlopig en provisioneel begroot op 1 €,
- zegde voor recht dat op het bedrag van 64.576,65 € het nog verschuldigde bedrag aan of overeenstemmend met de verworven reserves wordt verrekend indien zou blijken dat het uiteindelijke bedrag dat aan dhr. V. d. S. is verschuldigd voor de verworven prestaties lager ligt dan 64.576,65 €,
- veroordeelde Group S tot afgifte van de vereiste sociale, pensioen- en/of fiscale fiches,
- stelde, alvorens recht te doen over de definitief door Group S verschuldigde bedragen, een deskundige aan.

De vordering tot tussenkomst en vrijwaring werd ontvankelijk en gegrond verklaard ten aanzien van APRA Leven in vereffening. Deze werd veroordeeld om Group S te vrijwaren om in haar plaats alle bedragen te betalen, zowel in hoofdsom als in intresten en kosten waartoe zij zou worden veroordeeld ingevolge deze procedure.

Ten aanzien van de vereffenaars van APRA Leven werd de vordering in tussenkomst en vrijwaring ontvankelijk verklaard, doch, alvorens recht te doen ten gronde, zegde de arbeidsrechtbank dat de afhandeling van het deskundigenonderzoek met betrekking tot de

vorderingen van dhr. V. d. S. ten aanzien van Group S moet worden afgewacht.

Ten aanzien van de Belgische Staat, G■■■■ T■■■■■ bedrijfsrevisoren, de FSMA en de Nationale Bank van België werd de vordering in tussenkomst en vrijwaring ontvankelijk verklaard, doch, alvorens recht te doen ten gronde, zegde de arbeidsrechtbank dat de behandeling van de zaak wordt geschorst in toepassing van artikel 4 van de Voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering in afwachting van de afhandeling van het strafrechtelijk onderzoek dat werd ingesteld ingevolge de aangifte door de toenmalige CBFA bij het Parket te Antwerpen en ingevolge de door de vereffenaars van APRA Leven ingediende klacht met burgerlijke partijstelling lastens onbekenden.

De zaak werd ter zake naar de bijzondere rol verzonden.

Group S stelde tegen deze beslissing hoger beroep in.

De verschillende geïntimeerden, met uitzondering van de Belgische Staat, stelden incidenteel beroep in.

Bij arrest van 27 juni 2022 verklaart het Arbeidshof te Gent, afdeling Gent, het hoofd- en de incidentele beroepen ontvankelijk, het hoofdberoep ongegrond, het incidenteel beroep van dhr. V. d. S. gegrond, bevestigt het op tegenspraak gewezen tussenvonnis in zoverre het de hoofdvordering ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond verklaarde, vernietigt het op tegenspraak gewezen tussenvonnis in zoverre het op de veroordeling van Group S betrekking heeft, opnieuw wijzende, veroordeelt Group S om binnen de maand na het arrest een provisioneel bedrag van 89.121,63 € en een provisioneel bedrag van 13.362,64 € te doen toekomen aan dhr. V. d. S., veroordeelt Group S tot de afgifte van de vereiste sociale, pensioen- en/of fiscale fiches,

bevestigt het op tegenspraak gewezen tussenvonnis in zoverre het betrekking heeft op het bevolen deskundigenonderzoek, met uitzondering van de verplichting die de bvba Actualic en de bvba D■■■ G■■■ werd opgelegd, en verstuurt de zaak overeenkomstig artikel 1068, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek naar de Arbeidsrechtbank Gent, afdeling Gent.

Het arbeidshof verklaart het incidenteel beroep van APRA Leven in vereffening ongegrond, bevestigt het op tegenspraak gewezen tussenvonnis in zoverre het de tussenvordering tegen APRA Leven in vereffening ontvankelijk en gegrond verklaarde, verklaart het incidenteel beroep van bvba Actualic, bvba G■■■ D■■■, cv G■■■ T■■■■, de openbare instelling Autoriteit voor financiële diensten en markten en de Nationale Bank van België gegrond en vernietigt het op tegenspraak gewezen tussenvonnis in zoverre het de tussenvordering tegen hen ontvankelijk verklaarde en, opnieuw wijzende, verklaart de tussenvordering onontvankelijk, en veroordeelt Group S tot het betalen van de kosten van de procedure in hoger beroep, behoudens de kosten die betrekking hebben op de tussenvordering tegen APRA Leven in vereffening, die ten laste van deze partij worden gelegd.

Tegen dat laatste arrest meent eiseres volgend middel tot cassatie te kunnen aanvoeren.

ENIG MIDDEL TOT CASSATIE

Geschonden wetsbepalingen en algemeen rechtsbeginsel

-artikelen 12, 13, 15, 16, 18, 30, 564, 702, 3°, 812, 813, 1122 en 1138, 2° en 3° van het Gerechtelijk Wetboek,

-algemeen rechtsbeginsel, genaamd beschikkingsbeginsel.

Aangevochten beslissing

Bij het bestreden arrest van 27 juni 2022 verklaart het Arbeidshof te Gent, afdeling Gent, de incidentele beroepen van verweerders ontvankelijk en vernietigt het op tegenspraak gewezen tussenvonnis in zoverre het de tussenvordering tegen hen ontvankelijk verklaarde en, opnieuw wijzende, verklaart de tussenvordering van eiseres, ertoe strekkende verweerders te veroordelen om haar te vrijwaren en in haar plaats alle bedragen te betalen, zowel in hoofdsom als in intresten en kosten waartoe zij zou worden veroordeeld op de hoofdvordering, onontvankelijk en veroordeelt eiseres tot het betalen van de kosten van de procedure in hoger beroep, zulks na te hebben overwogen:

“5.5.2. “Tussenkost is de ‘rechtspleging’ (lees tussenvordering) waarbij een derde partij wordt in een hangend geding” (...).

“De rechtbank waarvoor een vordering aanhangig is gemaakt, is bevoegd om kennis te nemen van de vordering tot tussenkost” (art. 564 Ger.W.).

Tussen de vordering tot tussenkost en de hangende (hoofd)vordering moet er nochtans een zekere ‘samenhang’ bestaan, zo niet is het vereiste belang bij het instellen van de tussenvordering niet voorhanden (...). Dat is inzonderheid het geval bij een gedwongen agressieve tussenkost die tot doel heeft een vrijwaring te doen uitspreken, zoals in casu.

Nu de voornoemde (verweerders) niet gedagvaard werden om te verschijnen voor hun “natuurlijke rechter” (en er overeenkomstig het voormelde art. 564 Ger.W. sprake is van een “exorbitante” prorogatie van bevoegdheid, waarmee spaarzaam moet worden omgesprongen), moet er een voldoende nauwe band bestaan tussen de hoofdvordering

en de tussenvordering, wat inhoudt dat enkel derden die later derdenverzet zouden kunnen instellen tegen de beslissing over de hoofdvordering, in tussenkomst kunnen gedagvaard worden (...). Artikel 1122 Ger.W. laat het instellen van een buitengewoon rechtsmiddel toe aan een persoon wiens rechten door een rechterlijke uitspraak - die voor hem slechts een weerlegbaar vermoeden kan hebben (...) - worden benadeeld en wiens rechtspositie door die beslissing kan aangetast worden.

Volgens sommige rechtspraak en rechtsleer is de tussenvordering onontvankelijk wanneer de voorwaarden in artikel 30 Ger.W. niet vervuld zijn (...), met name wanneer niet blijkt dat de rechtsvorderingen "onderling zo nauw verbonden zijn dat het wenselijk is ze samen te behandelen en te berechten, teneinde oplossingen te vermijden die onverenigbaar zijn wanneer de zaken afzonderlijk worden berecht".

5.5.3. In casu is het de hoofdvordering die "samenhangend" moet zijn met de tussenvordering. Wanneer de ene tussenvordering samenhangend is met de hoofdvordering, zoals dat met de tussenvordering tegen de nv Apra Leven in vereffening het geval is, betekent dit niet dat de andere tussenvorderingen ook samenhangend zijn met de hoofdvordering. Dat bepaalde tussenvorderingen onderling een "samenhang" vertonen, is zelfs al helemaal niet van belang om de ontvankelijkheid van de tussenkomst ervan te beoordelen.

Anders dan de eerste rechter ziet het arbeidshof niet in waar er in casu "samenhang", in de zin van de hierboven omschreven wettelijke regelingen, te vinden kan zijn, tussen enerzijds de vordering van de werknemer tegen zijn werkgever tot het nakomen van de verbintenissen die hetzij voor die werkgever uit de arbeidsovereenkomst voortvloeien, hetzij het gevolg zijn van de wettelijke regeling in de Wet Aanvullende Pensioenen, die toepasselijk is ingevolge een door die werkgever vrijwillig aangegane

pensioentoezegging; en anderzijds de vordering van de werkgever tegen private en publieke rechtspersonen – geheel vreemd aan de arbeidsovereenkomst en zelfs aan de groepsverzekeringsovereenkomst – waarvan hij voorhoudt dat zij hem op grond van de regels van de extracontractuele aansprakelijkheid moeten vergoeden voor de schade die hij lijdt of zou kunnen lijden door het “quasi” faillissement van zijn groepsverzekeraar. Het is natuurlijk heel goed denkbaar dat (eiseres) een dergelijke vordering tegen één of meer van die derden kan instellen, inzonderheid tegen een commissaris of een vereffenaar, doch dit volstaat helemaal niet om de arbeidsgerechten ook met de beoordeling van een dergelijke vordering te kunnen belasten (ook letterlijk). Het beschikken over een “belang” om een dergelijke (hoofd)vordering in te stellen, volstaat niet om tot het bestaan van “samenhang” (en het aanwezig zijn van een voldoende belang bij het instellen van de tussenvordering) te kunnen besluiten.

De tussenvordering tegen de (verweerders) is aldus onontvankelijk.

Het incidenteel beroep van deze partijen is gegrond.” (pagina’s 24 en 25 van het bestreden arrest)

Grief

1. Blijkens artikel 12 van het Gerechtelijk Wetboek is elke vordering een inleidende vordering of een tussenvordering.

Naar luid van artikel 13 van het Gerechtelijk Wetboek is een tussenvordering iedere vordering die in de loop van het rechtsgeding wordt ingesteld en ertoe strekt, hetzij de oorspronkelijke vordering te wijzigen of nieuwe vorderingen tussen de partijen in te stellen, hetzij personen die nog niet in het geding zijn geroepen, erin te betrekken.

Tussenkost is een rechtspleging waarbij een derde persoon partij wordt in het geding. Zij strekt ertoe, hetzij de belangen van de tussenkostende partij of van een der partijen in het geding te beschermen, hetzij een veroordeling te doen uitspreken of vrijwaring te doen bevelen (artikel 15 van het Gerechtelijk Wetboek).

Blijkens artikel 16, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek is de tussenkost gedwongen, wanneer de derde in de loop van een rechtspleging gedagvaard wordt door een of meer partijen.

Een agressieve gedwongen tussenkost strekt ertoe, hetzij een veroordeling jegens een derde te horen uitspreken, hetzij vrijwaring te doen bevelen.

2. Naar luid van artikel 812, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek kan tussenkost geschieden voor alle gerechten, ongeacht de vorm van de rechtspleging, zonder dat echter reeds bevolen onderzoeksverrichtingen afbreuk mogen doen aan de rechten van de verdediging.

Blijkens artikel 813, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek geschiedt gedwongen tussenkost bij dagvaarding. Tussen de partijen in het geding kan zij worden aangebracht bij gewone conclusies.

Artikel 564 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de rechtbank waarvoor een vordering aanhangig is gemaakt, bevoegd is om kennis te nemen van de vordering tot tussenkost.

Uit deze bepalingen volgt dat een vordering tot tussenkost niet dient te behoren tot de volstreekte bevoegdheid van de rechtbank waarbij de hoofdvordering reeds aanhangig is opdat zij op ontvankelijke wijze zou kunnen worden ingesteld.

De gelijktijdige behandeling van hoofd- en tussenvordering heeft immers een proceseconomisch karakter, verhindert dat er beslissingen worden gewezen die onverenigbaar zouden kunnen zijn wanneer ze afzonderlijk worden behandeld, zoals bedoeld in artikel 30 van het Gerechtelijk Wetboek, vrijwaart het recht van verdediging van de in tussenkomst en vrijwaring opgeroepen partij door haar de mogelijkheid te bieden om rechtstreeks standpunt in te nemen tegen de hoofdvordering die de aanleiding van de vordering tot tussenkomst in het algemeen en tot vrijwaring in het bijzonder is en voorkomt een later derdenverzet bij toepassing van artikel 1122 van het Gerechtelijk Wetboek.

3. Uit artikel 18 van het Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de rechtsvordering niet kan worden toegelaten indien de eiser geen reeds verkregen en dadelijk belang heeft om ze in te dienen, gelezen in samenhang met bovenvermelde artikelen 15 en 813, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, volgt weliswaar dat de tussenvordering slechts kan worden toegelaten indien er met de hoofdvordering een zeker juridisch verband bestaat.

Tussen een vordering tot vrijwaring, zijnde de tussenvordering die ertoe strekt de in tussenkomst opgeroepen partij te horen veroordelen tot het vrijwaren van de eiser in gedwongen tussenkomst en vrijwaring en om in zijn plaats alle bedragen te betalen, zowel in hoofdsom als in intresten en kosten, waartoe de verweerder op de hoofdvordering zou kunnen worden veroordeeld, en de hoofdvordering, bestaat dergelijk juridisch verband sowieso, en dit ongeacht de verschillende grondslag van de vordering in vrijwaring

De vordering in vrijwaring is immers per definitie een ondergeschikte vordering, waarvan het lot volledig afhankelijk is van de beslissing over de hoofdvordering, vermits de eiser in vrijwaring

slechts beoogt een veroordeling te bekomen zo hij zelf wordt veroordeeld op de hoofdvordering.

4. Te dezen volgt uit de procedurestukken dat tegen eiseres bij tegensprekelijk verzoekschrift, neergelegd en geregistreerd op 1 maart 2019 ter griffie van de Arbeidsrechtbank te Gent, afdeling Gent, een vordering werd ingesteld door haar gewezen werknemer strekkende tot haar veroordeling tot betaling van de bedragen, overeenstemmende met de verworven prestaties uit drie groepsverzekeringsplannen, zulks ingevolge het in gebreke blijven van de groepsverzekeraar.

Daarop dagvaardde eiseres meerdere partijen, waaronder de verweerders in cassatie, in gedwongen tussenkomst en vrijwaring teneinde hen te horen veroordelen om in haar plaats alle bedragen te betalen, zowel in hoofdsom als in intresten en kosten, waartoe zij zou worden veroordeeld in voornoemde procedure.

Deze vorderingen in gedwongen tussenkomst en vrijwaring waren gestoeld op de buitencontractuele aansprakelijkheid van de betrokken partijen, onder meer bestaande in fouten begaan in de vereffening, wat betreft de vereffenaars, en fouten begaan bij het uitoefenen van hun toezicht op de activiteit van de groepsverzekeraar en de door hem opgezette constructies, wat zich op termijn had vertolkt in de afwezigheid van voldoende dekkingswaarden en de intrekking van de erkenning als verzekeraar en in vereffeningstelling van de groepsverzekeraar, wat betreft de andere verweerders, met als gevolg dat eiseres door haar gewezen werknemer werd aangesproken in betaling van de bedragen, overeenstemmende met de verworven prestaties uit drie groepsverzekeringsplannen, waarvan deze gewezen werknemer de begunstigde was, en die de in vereffening gestelde groepsverzekeraar in gebreke bleef uit te keren.

Voornoemde vorderingen in gedwongen tussenkomst en vrijwaring waren blijkens de procedurestukken volledig ondergeschikt aan de hoofdvordering.

Eiseres vorderde immers de veroordeling van verweerders om haar te vrijwaren tegen de uitgesproken veroordeling, mocht zij op de hoofdvordering veroordeeld worden tot het bijpassen van de tekorten ingevolge het in gebreke blijven van de groepsverzekeraar, waarvoor zij verweerders mede aansprakelijk achtte, en om in haar plaats de bedragen waartoe zij zou worden veroordeeld te betalen. De schade waarvoor eiseres vrijwaring wenste te bekomen op buitencontractuele grondslag stemde m.a.w. volledig overeen met het bedrag van de veroordeling, die lastens haar op de hoofdvordering zou kunnen worden uitgesproken.

Het voorwerp van de vorderingen in gedwongen tussenkomst en vrijwaring kwam bijgevolg overeen met de veroordeling, die de rechter op de hoofdvordering ten laste van eiseres zou kunnen uitspreken ten voordele van haar voormalige werknemer. Werde de hoofdveroordeling afgewezen, dan werd de vordering in tussenkomst zonder voorwerp.

Er bestond derhalve een duidelijk juridisch verband tussen de hoofdvordering en de tussenvorderingen in vrijwaring: de vorderingen tot vrijwaring betroffen de tekorten, waarvoor eiseres persoonlijk werd aangesproken in het kader van het hoofdgeding ingevolge het in gebreke blijven van de groepsverzekeraar, op wier beheer onder meer onvoldoende toezicht was uitgeoefend geworden door verweerders.

De gedwongen tussenkomst in vrijwaring beoogde bovendien te verhinderen dat verweerders in een afzonderlijke procedure bij wijze van verweer de persoonlijke gehoudenheid van eiseres tot het bijpassen van de aangevoerde tekorten evenals de tekorten zelf nog in

vraag zouden stellen en bood hen tevens de gelegenheid om op onafhankelijke wijze standpunt in te nemen tegen de hoofdvordering.

Zij had ten slotte een zuiver ondergeschikt karakter.

Het arbeidshof stelt in het bestreden arrest vast dat de vordering van de werknemer tegen zijn werkgever en deze van eiseres tegen verweerders een verschillende grondslag hebben, te weten enerzijds het nakomen van de verbintenissen *“die hetzij voor de werkgever uit de arbeidsovereenkomst voortvloeien, hetzij het gevolg zijn van de wettelijke regeling in de Wet Aanvullende Pensioenen, die toepasselijk is ingevolge een door die werkgever vrijwillig aangegane pensioentoezegging”*, en anderzijds de extracontractuele aansprakelijkheid, wat niet betwist werd en geenszins kan verhinderen op ontvankelijke wijze een vordering in gedwongen tussenkomst in vrijwaring in te stellen, verklaart zelf dat *“het natuurlijk heel goed denkbaar (is) dat (eiseres) een dergelijke vordering tegen één of meer van die derden kan instellen, inzonderheid tegen een commissaris of een vereffenaar”*, doch oordeelt *“dat dit (...) helemaal niet (volstaat) om de arbeidsgerechten ook met de beoordeling van een dergelijke vordering te kunnen belasten (ook letterlijk)”* en dat *“het beschikken van een “belang” om een dergelijke (hoofd)vordering in te stellen, (niet) volstaat om tot het bestaan van “samenhang (en het aanwezig zijn van een voldoende belang bij het instellen van de tussenvordering) te kunnen besluiten”*.

Het arbeidshof dat op grond van voornoemde beschouwingen de bewuste vrijwaringsvorderingen niet ontvankelijk verklaart miskent aldus de specifieke aard van de vrijwaringsvordering, waarvan het voorwerp overeenkomt met de veroordeling die mogelijks op de hoofdvordering zal worden uitgesproken, die derhalve, per definitie, een aan die hoofdvordering ondergeschikt karakter vertoont, nu zij zonder voorwerp zal zijn indien de hoofdvordering niet wordt ingewilligd, en die derhalve met deze hoofdvordering een duidelijk

juridische band vertoont (schending van artikelen 12, 13, 15, 16, tweede lid, 18, 30, 564, 702, eerste lid, 3°, 812, eerste lid, 813, tweede lid, en 1122 van het Gerechtelijk Wetboek, en meer in het bijzonder van artikel 15, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek), miskent de regel inzake de prorogatie van bevoegdheid door dit ondergeschikt karakter van de vrijwaringsvordering aan de hoofdvordering niet als afdoend te aanzien opdat het arbeidsgerecht hiervan kennis zou kunnen nemen (schending van artikelen 15, tweede lid, 18, 30, 564 en 812, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek) en wijzigt bovendien ambtshalve het voorwerp van de bewuste vorderingen in tussenkomst en vrijwaring, waarvan het voorwerp niet verder reikte dan de vrijwaring van eiseres voor de op de hoofdvordering uitgesproken hoofdveroordeling, in zoverre het oordeelt dat deze tot iets anders dan tot de vrijwaring van eiseres tegen de veroordeling op de hoofdvordering strekten (schending van artikelen 15, 703, 3°, 813, tweede lid en 1138, 2° en 3° van het Gerechtelijk Wetboek evenals het algemeen rechtsbeginsel, genaamd beschikkingsbeginsel).

TOELICHTING

Blijkens artikel 16 van het Gerechtelijk Wetboek is de tussenkomst gedwongen, wanneer de derde in de loop van een rechtspleging gedagvaard wordt door een of meer partijen. De agressieve gedwongen tussenkomst strekt ertoe, hetzij een veroordeling jegens een derde te horen uitspreken, hetzij vrijwaring te doen bevelen.

De oproeping in vrijwaring is een vorm van agressieve tussenkomst en is bijgevolg aan dezelfde toelaatbaarheidsvereisten onderworpen (Ph. Thion, “De tegenvordering en de vordering tot tussenkomst”, in X., *Goed procesrecht – Goed procederen, XXIXste Postuniversitaire Cyclus Willy Delva 2002-2003*, Mechelen, Kluwer, 2004, 303, nr. 63; A. Fettweis, *Manuel de procédure civile*, Luik, 1987, 423, nr. 597).

Het Gerechtelijk Wetboek laat toe dat een tussenkomende partij moet verschijnen voor een rechter die niet haar natuurlijke rechter is; daarom wordt geëist dat er een voldoende (juridische) band bestaat tussen beide vorderingen (Ph. Thion, *o.c.*, 299, nr. 57; cf. Cass. 30 september 1985, *Arr.Cass.* 1985-86, 100 en *Pas.* 1986, I, 84).

Tussen de vordering tot tussenkomst en de hoofdvordering dient een zekere band (S. Mosselmans, *Tussenvorderingen*, APR, Mechelen, Kluwer, 2007, 216, nr. 323; Cass. 8 maart 2012, C.11.0121.N, *Arr.Cass.* 2012, nr. 157, concl. Adv.-gen. Dubrulle) of samenhang (P. Thion, *o.c.*, 283, nr. 34; G. Closset-Marchal, “Demande principale et demande incidente: dépendance ou autonomie?”, in M. Storme en P. Taelman (ed.), *Het proces in meervoud*, Diegem, Kluwer, 1997, 37, nr. 17; A. Masschelein, *Arbeidsgerechten en sociaal procesrecht*, APR, Mechelen, Kluwer, 2018, 282, nr. 576) te bestaan.

De vereiste van samenhang wordt in de rechtspraak en rechtsleer doorgaans ondergebracht bij de belangvereiste ex artikel 18 van het Gerechtelijk Wetboek: het belang om iemand te laten tussenkomen veronderstelt een zekere samenhang tussen hoofdvordering en vordering tot tussenkomst (Ph. Thion, *o.c.*, 283, nr. 34; S. Mosselmans, *o.c.*, 216, nr. 323).

De vordering in vrijwaring is een ondergeschikte vordering (cf. Cass. 2 maart 2009, C.08.0469.N, *Arr.Cass.* 2009, nr. 164 ; Cass. 8 maart 2012, C.11.0121.N, *Arr.Cass.* 2012, nr. 157, concl. Adv.-gen. Dubrulle). Zij is afhankelijk van de inwilliging van de hoofdvordering. In dat opzicht onderscheidt ze zich van andere vorderingen in gedwongen tussenkomst waarbij een van de hoofdveroordeling losstaande veroordeling wordt beoogd.

Die ondergeschikte vordering vertoont bijgevolg noodzakelijk een band met de hoofdvordering.

Te dezen strekten de vorderingen in gedwongen tussenkomst en vrijwaring tot de vrijwaring van eiseres tegen de veroordeling die tegen haar mocht worden uitgesproken op de hoofdvordering, bestaande in het bijpassen van de tekorten ingevolge het in gebreke blijven van de groepsverzekeraar, waarvoor zij verweerders mede aansprakelijk achtte, en om in haar plaats de bedragen waartoe zij zou worden veroordeeld te betalen.

Zij waren blijkens de procedurestukken volledig ondergeschikt aan de hoofdvordering. Werde de hoofdveroordeling afgewezen, dan werden de vorderingen in tussenkomst zonder voorwerp. Dat zij gestoeld waren op de buitencontractuele aansprakelijkheid van de betrokken partijen, onder meer wegens fouten begaan in de vereffening, wat betreft de vereffenaars, en fouten begaan bij het uitoefenen van hun toezicht op de activiteit van de groepsverzekeraar en de door hem opgezette constructies, wat zich op termijn had vertolkt in de afwezigheid van voldoende dekkingswaarden en de intrekking van de erkenning als verzekeraar en in vereffeningstelling van de groepsverzekeraar, wat betreft de andere verweerders, met als gevolg dat eiseres door haar gewezen werknemer werd aangesproken in betaling van de bedragen, overeenstemmende met de verworven prestaties uit drie groepsverzekeringsplannen, waarvan deze gewezen werknemer de begunstigde was, doet er niet toe.

De vordering in vrijwaring zal doorgaans altijd een andere oorzaak hebben.

Dat neemt niet weg dat er tussen deze vorderingen, gelet op het voorwerp, een duidelijke, juridische band bestond. Eiseres vorderde immers de veroordeling van verweerders om haar te vrijwaren tegen de uitgesproken veroordeling, mocht zij op de hoofdvordering

veroordeeld worden tot het bijpassen van de tekorten ingevolge het in gebreke blijven van de groepsverzekeraar, waarvoor zij verweerders mede aansprakelijk achtte, en om in haar plaats de bedragen waartoe zij zou worden veroordeeld te betalen. De schade waarvoor eiseres vrijwaring wenste te bekomen op buitencontractuele grondslag stemde m.a.w. overeen met de veroordeling die lastens haar op de hoofdvordering zou kunnen worden uitgesproken. Werd de hoofdveroordeling afgewezen, dan werd de vordering in tussenkomst zonder voorwerp.

De gedwongen tussenkomst in vrijwaring beoogde bovendien te verhinderen dat verweerders in een afzonderlijke procedure bij wijze van verweer de persoonlijke gehoudenheid van eiseres tot het bijpassen van de aangevoerde tekorten evenals de tekorten zelf nog in vraag zouden stellen en bood hen bovendien de gelegenheid om op onafhankelijke wijze standpunt in te nemen tegen de hoofdvordering.

Een partij die in gedwongen tussenkomst tot vrijwaring wordt opgeroepen zal immers ook verweermiddelen kunnen aanvoeren tegen de hoofdeis. Zij is gerechtigd om op onafhankelijke wijze tegen de eiser op hoofdeis te concluderen; zij kan niet alleen de middelen betreffende de ontvankelijkheid van de tussenkomst aanvoeren, maar ook verweermiddelen tegen de hoofdeis (Cass. 10 juni 1948, *Pas.* 1948, I, 370; zie ook Cass. 20 februari 1981, *Pas.* 1981, I, 693).

Het arbeidshof verantwoordt derhalve niet naar recht zijn beslissing dat de vordering in tussenkomst en vrijwaring niet ontvankelijk waren.

BIJ DEZE BESCHOUWINGEN

Besluit ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie voor eiseres dat het U behage, Hooggeachte Dames en Heren, het

bestreden arrest te vernietigen, de zaak en partijen naar een ander arbeidshof te verwijzen ; kosten als naar recht.

Brussel, 28 april
2023.

P [REDACTED] V [REDACTED]

Elektronische versie niet beschikbaar

NIET VERBETERDE KOPIE